

Protokoll

Møte i norsk- finsk grensevassdragskommisjon, 16.-18. september 2008, Sodankylä, Luosto

1. Åpning av møtet, deltakere

Møteleder Matti Hepola ønskede alle deltakerne velkomne til Luosto og åpnet møtet.

Deltakerne presenterte seg selv. Kommisjonens finske representanter var Matti Hepola (formann, Lappland miljøsender), Hannele Nyroos (kommisjonsmedlem, Miljøministeriet i Finland), Vieno Länsman (kommisjonsmedlem, Utsjoki kommune), Outi Mähönen (varamedlem, Lappland miljøsender) og Reijo Timperi (varamedlem, Enare kommune).

Tilstedeværende norske representanter fra kommisjonen var Bente Christiansen (varaformann, Fylkesmannen i Finnmark), Kjell Harald Sæther (kommisjonsmedlem, Karasjok kommune), Anders Iversen (varamedlem, Direktoratet for naturforvaltning), Frank Ingilæ (varamedlem, Tana kommune) Trygve Sarajärvi (vara med fullmakt fra kommisjonsmedlem, Sør- Varanger kommune). Alle møtedeltakere er listet opp på vedlegg 1.

2. Godkjenning av dagsorden

Etter forslag fra Norge går punkt 6.3 Kraftlinje mellom Norge og Russland ut og under punktet eventuelt ble tre saker føyd til: bygging i Tanadalen samt bruprojekt i Tana kommune og samisk kultursenter.

Dagsordenen ble godkjent med disse endringer.

3. Godkjenning og signering av protokollen samt anbefalinger fra forrige møte

Kommisjonens forrige møte ble holdt på Hurtigruten Midnattssol og i Tana bru 12.-14. juni 2007. Det kom ikke noen bemerkninger om protokollen og kommisjonsformennene signerte protokollen.

Kommisjonsmøtet (2007) ga to anbefalinger. Den ene gjaldt samarbeidet for å hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* og den andre oppfølging av implementering av det felles overvåkingsprogrammet i Pasvikområdet. Det ble slått fast at iverksetting av anbefalingene behandles under angitte punkter i dagsordenen.

OMRÅDET RUNDT PASVIKVASSDRAGET

4. Utvikling av metallproduksjon i Petsjenganikel og miljøvern

Teknisk sjef for utviklings- og miljøsikkerhetsforvaltningen for Kola gruve- og metallindustrielskapet (Kola GMK) Alexey Tolstyh orienterte om fremdriften i moderniseringen av Petsjenganikel-kombinatet samt utførelsen av miljøverntiltakene på kombinatene Zapoljarny og Nikel i de kommende år. Gruve- og metallindustrikombinatet Petsjenganikel ligger i Montchegorsk. Det finnes dagbrudd i nærheten av Zapoljarny og også noen underjordiske gruver. Utslippene fra bruddene til vann er ubetydelige. Den største kilden for belastning på miljøet er forbrenningsanlegget, som gir utslipp til luft og vassdrag. Produksjonsenhetene i Nikel og

Montchegorsk forårsaker utslipp i luft og vannene. Luftutslippene forurenses også vannene. Brikettene transporteres fra forbrenningsanlegget til smelleanlegget i Nikel. Svovel fra produksjonen lages det svovelsyre av. Det har vært mening å modernisere smelleanlegget i Nikel fullstendig under prosjektet for modernisering av kombinatet. Under prosjektet har man imidlertid kommet frem til at det ville være bedre å flytte hele smeltingsfasen til Montchegorsk. Statlig analyse av å flytte virksomheten helt til Montchegorsk er under arbeid. Analysen blir ferdig innen utgangen av året og etter det skal prosjektet behandles på møtet for aksjeeiere av Norilskinikel. Stenging av smelleanlegget i Nikel og flytting av smeltingsvirksomheten til Montchegorsk er i følge nåværende planer mulig kanskje år 2013.

Stenging av smeltevirksomheten i Nikel kommer til å bidra til å minske utslippene i området.

Bedriften Kola GMK har et overvåkingsprogram som følger den russiske lovgivningen (statlig nivå). I tillegg samarbeider bedriften med Pasvik naturreservat (Zapovednik) og Lappland Zapovednik om overvåking av miljøpåvirkning fra kombinatet.

I tillegg fortalte Aleksey Tolstyh at det skal settes i gang et prosjekt for å prøve å få en bedre rensing av gruvevann i gruen i nærheten av Zapoljarny. Målsettingen er at de rensede gruvevannene svarer kvalitetsmessig til kriteriene satt til fiskerivann. Får man gode resultater av prosjektet, skal et tilsvarende prosjekt igangsettes i en gruve i nærheten av Nikel.

Til slutt takket Tolstyh kommisjonen for muligheten til å komme og fortelle om miljøvernaspekter ved kombinatet, samt ved å overrekke verket "Nikkel på Kolahalvøya" som gave.

Bente Christiansen for sin del ønsket at en representant fra bedriften Kola GMK kunne delta i arbeidet til styringsgruppen for fortsettelsesprogrammet i det felles overvåkingsprogrammet for Pasvikområdet.

Ilona Grekelä spurte om det finnes fremgangsmåter for å få opplysninger om belastende utslipp automatisk uten at man må be om de atskilt per brev. Tolstyh fortalte at automatisk utdeling av opplysninger skjer bare til noen nasjonale instanser. Utlendinger må i motsetning be om opplysninger fra selskapets direktør skriftlig. Tolstyh så ingen grunn til at opplysninger ikke skulle bli gitt til utlendinger også.

5. Videreføring av miljøovervåkingsprogrammet i Pasvikregionen felles for Finland, Norge og Russland og informasjonsformidling om miljøtilstanden

Kommisjonens anbefaling (Tana bru 2007): Kommisjonens anbefaling var at Finland og Norge i samarbeid skal streve etter å sikre nødvendige ressurser for det felles overvåkingsprogrammet i Pasvikområdet. I tillegg skal langsiktig miljøovervåking bistås for å skape et mer helhetlig bilde og utrede effektene av klimaendring, bruken av naturressursene i området, så som gruvedrift, og andre virksomheter i regionen.

Det felles trilaterale overvåkingsprogrammet i Pasvikområdet ble utarbeidet av det så kallede Pasvikprogrammet (Utvikling og implementering av felles overvåkings- og analysesystem av miljøtilstanden i grenseområdene mellom Norge, Finland og Russland desember 2003- januar 2007).

Prosjektkoordinator Ilona Grekelä orienterte om, hvordan man har lyktes i gjennomføringen av overvåkingsprogrammet. Utgangspunktene for overvåkingsprogrammet har vært nasjonale

overvåkinger og i tillegg har man i programmet anbefalt utføring av tilleggsutredninger for å skape dekkende bilde av miljøtilstanden ved grenseområdet.

Man har likevel ikke fått tilleggsfinansiering for å sikre fortsettelse og utføring av programmet, hvilket har gjort det vanskelig å utføre overvåking. For eksempel har det ikke vært mulig å utføre overvåking av luftkvalitet og jordøkosystem som nedskrevet i programmet. Man har kunnet utføre noen deler av overvåkingen med særskilt finansiering. På norsk side har man i forbindelse med rammedirektiv for vann gjennomført overvåking av vannkvalitet samt sediment- og fiskeforskning i Pasvikelva år 2008. På Svanvik-stasjonen har man utvidet overvåkingen av luftkvaliteten til også å omfatte overvåking av svevestøv, nedfall av partikler og tungmetall. I tillegg har man på Karpfjellet etablert en ny stasjon for overvåking av luftkvalitet. Det har fremkommet problemer på oppdatering av den norske overvåkingsstasjonen av luftkvalitet i Nikel (NILU). Saken utredes i samarbeid mellom norsk og russisk miljøforvaltning, men en meget rask løsning på problemet er ikke innen rekkevidde. Ovennevnte tiltak løser likevel ikke manglene i utføringen av overvåkingsprogrammet permanent. Et annet misforhold er at det ikke er utnevnt en kontaktperson for koordinering av overvåkingen.

For jordøkosystemenes del er situasjonen den at det ikke finnes et nasjonalt overvåkingsnett i grenseområdet. På tross av dette har man i årene 2007-2008 klart å samle noen opplysninger om tilstanden til jordøkosystemet, bl.a. om fuglene i Norge og småpattedyr i Russland. På russisk side er overvåkingsnettet samsvarende med programmet blitt tatt ned og avsluttet.

Som sammendrag slo Ilona Grekelä fast at overvåking krever både koordinering og tilleggsressurser for å utføre tilleggsdeler presentert i programmet og for fellesrapportering for få forskningsinstitusjoner i tre land.

Grekelä orienterte også kort om et informasjonsprosjekt angående miljøtilstanden. Prosjektet har bl.a. fremstilt en populærrapport om miljøtilstanden på grenseområdet. Rapporten er utgitt på fire språk allerede og en samisk versjon er under arbeid. I tillegg har man utferdiget en utgivelse om områdets innsjøer (Catalogue of Lakes in the Russian, Finnish and Norwegian Border Area 2008) og én om tilstanden til jordøkosystemene (Current State of Terrestrial Ecosystems in the Joint Norwegian, Russian and Finnish Border Area in Northern Fennoscandia 2008) samt veileder til gjennomføring av det felles overvåkingsprogram (Environmental Monitoring Programme in the Norwegian, Finnish and Russian Border Area – Implementation Guidelines 2008). Det er også blitt skrevet artikler i ulike aviser og tidsskrifter og holdt folkemøter. Oppdatering av nettsidene til overvåkingsprogrammet er også blitt startet (www.pasvikmonitoring.org).

Til slutt orienterte Ilona Grekelä om nåværende planer for å fortsette og videreutvikle samarbeidet. Det arbeides med to prosjektplaner. Den ene fokuserer seg på matsikkerhet for innhøstet mat/naturprodukter (fisk, vilt og bær) og helse. Den andre prosjektplanen har som mål å videreutvikle samarbeidet om miljøovervåking, med fokus på vannøkosystemer og klimaforandring slik at man tar også andre faktorer som påvirker miljøet som bl.a. klimaendring i tillegg til påvirkningene fra Zapoljarny og Nikel industrianleggene i betraktning.

Formannen Matti Hepola anså som viktig og positivt at gjennomføringen av det felles trilaterale overvåkingsprogrammet er i gang, selv om prosjektet, som programmet ble utviklet i, er avsluttet. Gjennomføringen av programmet krever likevel fortsatt samarbeid. Kommende fortsettelsesprosjekter letter sikkert overvåkingen av miljøtilstanden i området. I tillegg bør man legge til rette for koordinering av programmet på en eller annen måte.

6. Aktuelle saker om områdene Sør-Varanger og Enare

6.1. Oljeomlastning i Bøkfjorden

Vassdragsforvalter Harald Muladal fra Fylkesmannen i Finnmark orienterte kommisjonen om oljeomlastning i Bøkfjorden. Norske myndigheter forbød oljeomlastning i Bøkfjorden år 2006. Vedtaket ble påklaget, som ledde til at det i 2007 ble gitt en tillatelse med strenge betingelser. Oljeproduktene fra Russland til Bøkfjorden er på vei til verdensmarkedet. I Bøkfjorden blir oljen omlastet fra mindre fartøyer til fartøyer beregnet for verdenshav. Årlig kan det lastes opptil 450 omlastninger. Omlastning av olje er tillatt i tidsperioden mellom oktober og mai: i perioden 15.10-1.5. med tunge oljeprodukter og 15.10-1.6 med lettere oljeprodukter. Omlastning under sommeren eller når det er is på vannet er ikke tillatt.

Det er utarbeidet beredskapsplaner for eventuelle skader og utstyr for å hindre skader er på plass.

6.2. Oppstart av gruvedrift i Sør-Varanger kommune

Trygve Sarajärvi fra Sør-Varanger kommune informerte om gjenoppstarten av gruvedriften i Sør-Varanger kommune. Utvinning av jernmalm ble startet i Sør-Varanger kommune i 1906. Prisen på malmprodukter på verdensmarkedet gikk ned på 1990-tallet og gruvedriften ble lagt ned i 1994. Dagbruddene ble fylt med vann etter at driften ble lagt ned.

I 2007 begynte den norske Syd-Varanger Gruve AS og den australske Northern Mining- selskap å planlegge gjenoppstarten av gruvedriften. Finansiering har kommet på plass og det er planer om å starte virksomheten på sommeren/høsten 2009. Oppstarten av gruvedriften har stor betydning for næringslivet i Sør-Varanger kommune.

Før oppstarten av gruvevirksomheten skal vannet pumpes fra dagbruddene ut i Pasvikelva. Tømming av vann fra bruddene og utslippene fra de vil vare cirka et år. Under gruvevirksomheten er vannutslippene små. Det skal åpnes et prosessanlegg i Kirkenes for knusing av malm. Anlegget har fått tillatelse til virksomheten sin. Jernmalm fraktes til markedet som skipsfrakt, hvilket vil øke skipstrafikken i Kirkenes havn.

6.3. Den nåværende status for mellomriksveien Nellim-Pasvik

Både Sør- Varanger og Enare kommuner har ansett byggingen av veiforbindelsen Nellim- Pasvik som viktig. Trygve Sarajärvi fortalte at situasjonen er på den måten spesiell at det finnes verneområder både på finsk og norsk side. Da naturvernområdet Øvre Pasvik ble utvidet (nasjonalpark og landskapsverneområde), tok man veilinjeringen i betraktning ved å la en korridor være igjen utenfor verneområdet. Slik gjorde myndighetene på sin måte mulig det at man kunne bygge vei i området.

For å fremme veiprojektet laget Sør- Varanger og Enare kommune i samarbeid en miljøkonsekvensutredning, som ble ferdig i 2006. Den så kalte Espoo-konvensjonen ble trukket frem under behandling av veiprojektet og miljøkonsekvensutredningen i møtet mellom sentralforvaltningsmyndigheter fra Finland og Norge. Etter denne konvensjonen må man i et prosjekt, som kan sannsynlig ha skadelige virkninger i et annet land, i dette tilfelle i et tredje land, samarbeide med myndigheter i det vedkommende landet. Protokollen fra møtet ble sendt til Russland, Murmansk og samarbeidet har ikke skredet frem siden. I Sør-Varanger kommune er man av den oppfatning at Espoo-konvensjonen har påvirket til at prosjektet er blitt forsinket.

Sommeren 2007 tok finske myndigheter kontakt med Sør-Varanger og anmodet en gjenvurdering av nødvendigheten av veiprojektet. De politiske instansene i Sør-Varanger mener at man inntil nå har allerede brukt så mange penger på utredning av miljøpåvirkninger at man burde utrede mulighetene for utføringen av prosjektet og følge det til slutt. Sør-Varanger kommune skal kontakte norske veimyndigheter for at man skulle kunne fremme saken.

Formann Matti Hepola slo fast at også de finske instanser, som deltar i prosjektet, ønsker å følge opp mulighetene til å utføre veiprojektet Nellim- Pasvik til ende. Kommunene har brukt midler til prosjektet, som veimyndighetene vanligvis svarer for. Det skal uansett lages en miljøkonsekvensutredning (MKU) om veiprojektet forutsatt av Espoo -konvensjonen. Lappland regionale miljøsentere sammen med den finske veiforvaltningen planlegger et prosjekt, som har som hovedtemaer utføringen av ulike infrastrukturprosjekter, så som veie, gassrør osv. på grenseområdene for Finland, Norge og Sverige. I forbindelse med prosjektet er det mening å lage en MKU av veiprojektet Nellim- Pasvik.

6.4. Miljøvernssamarbeid i Pasvik-Enareområdet / Pasvik-Inari Trilateral Park

Overingeniør/koordinator Tiia Kalske fra Fylkesmannen i Finnmark orienterte om resultatene fra prosjektet "Fremme av naturvern og naturbasert turisme i Enare-Pasvik". Prosjektet støttet av EU (EU Interreg III A Nord, Kolarctic naboprogram) ble gjennomført som samarbeid mellom Norge, Russland og Finland i årene 2006-2008. Hovedsamarbeidspartnere var Fylkesmannen i Finnmark, Pasvik naturreservat (zapovednik) i Russland og Metsähallitus (Den finske Statskog)/Lapplands naturtjenester.

Prosjektområdet var Pasvikdalen, der omliggende verneområder (5 stk) sammen former en helhet kalt Pasvik-Inari Trilateral Park. Området omfatter Vätsäri ødemarksområde (Finland), Øvre Pasvik nasjonalpark og landskapsvernområde samt Pasvik naturreservat (Norge) og Pasvik- Zapovednik-naturreservat (Russland).

Felles miljøovervåking og felles forskning i området ble utviklet i prosjektet. Bjørn, kongeørn, vannfugler og insekter var nøkkelarter og –grupper som ble overvåket i felleskap/felles prosjekter. Et annet utviklingsområde var fremme naturturisme i området og informasjon om naturen og samarbeidet. Det ble produsert bl.a. internettsider i prosjektet (www.pasvik-inari.net) med informasjon om naturen, kulturen, historien og naturvernssamarbeidet i området.

En målsetting var også å få et sertifikat for europeiske nasjonalparker for området (EUROPARC). I vurderingen ble det slått fast at samarbeidet for området fylte alle kriteriene satt til sertifikatet og søknaden om sertifikatet ble godkjent den 28. august 2008. Sertifikatet øker kjennskapen om området og er også til nytte for området reiselivsnæring som følge av dette.

6.5. Situasjonen på området ved Kaitakoski kraftverk

Formann Matti Hepola orienterte om situasjonen ved Kaitakoski. Enaresjøen reguleres av kraftverket Kaitakoski ved Pasvikelvas øvre løp. Kaitakoski kraftverk er russisk eiet. Den finske staten innehar reguleringsstillatelsen til Enaresjøen (se også protokollens punkt 6.6.) og det er inngått overenskomst om utføring av regulering mellom Finland og Russland. Etter overenskomsten skal Enaresjøen reguleres så kalt økologisk, som innebærer en definert nedre og øvre grense for vannstanden i Enaresjøen. Reguleringsavstanden etter disse grensene er mindre enn reguleringsavstanden tillatt av betingelsene for tillatelsen.

I praksis er regulering av Enaresjøen organisert slik at det Finlands miljøsender (SYKE) anviser den russiske part om tapping av Enaresjøen. På grunn av at reguleringsavstanden er ganske liten, kan kraftig regn eller smelting av snøen på våren heve vannstanden til i nærheten av den øvre grensen. Overskridelsen av den øvre grensen forebygges ved å øke tapping av Enaresjøen slik at det renner mer vann i Kaitakoski kraftverk. Hvis vannmengden øker kraftig, stopper turbinene i kraftverket. Problemet kalles falltap. Russerne har foreslått to alternativer for å løse problemet: å bygge flomkanaler forbi kraftverket eller mudring av kanalen, som leder til kraftverket, slik at man skulle bli kvitt falltap problematikken. Ingen av disse påvirker regulering av Enaresjøen. Disse to alternativer ble satt frem på møtet reguleringsmyndighetene hadde i februar 2008. På nåværende tidspunkt er det ikke inngått noen bindende avtaler.

Hepola slo til slutt fast at situasjonen for Kaitakoski skal følges opp.

6.6. Overføring av reguleringstillatelsen av Enaresjøen og dertil tilhørende oppaver til Lapland regionale miljøsender

Formann Matti Hepola orienterte om overføring av reguleringstillatelsen av Enaresjøen til Lapland regionale miljøsender. Den finske vannlovgivningen har vært slik at reguleringstillatelsene til alle store innsjøer er tillagt staten. I de siste årene har man hatt som målsetting å overføre oppgaver nært knyttet til det praktiske arbeidet fra departementet til det regionale nivået. Saken er knyttet til omorganisering av statlig forvaltning.

Jord- og skogsbruksdepartementet (Maa- ja metsätalousministeriö, MMM) i Finland har for tiden det juridiske ansvaret for reguleringsavtalen for Enaresjøen. Vedkommende departement gav høsten 2007 ett felles resultatmål til Finlands miljøsender (SYKE) og Lapland regionale miljøsender (LAP/LREC) for året 2008 om at de skal samarbeide om å utrede muligheter, midler og tidsplan for at avtalen om regulering av Enaresjøen og alle dertil tilknyttede oppgaver kan bli overført Lapland regionale miljøsender.

Etter proposisjon utarbeidet våren og sommeren 2008 skal det juridiske ansvaret for reguleringsavtalen overføres Lapland regionale miljøsender med virkning fra 1.1.2009. Ekspertoppgavene knyttet til reguleringsavtalen kommer i en overgangsperiode fra den 1.1.2009 til den 31.12.2012 til å bli gjennomført i samarbeid mellom LREC og SYKE.

Inntil nå har LREC vært ansvarlig for pålagte oppgaver, så som strandsonebeskyttelse. Med overføring av reguleringstillatelsen blir også styring av reguleringen overført til Lapland regionale miljøsender. Den kommende oppgaven krever en arbeidsinnsats fra 1-2 sakkyndige.

7. Innsjøøkologi i regulerte innsjøer, forskningsbehov

Formann Matti Hepola orienterte om at forskningsbehovene for innsjøøkologien i nordlige regulerte innsjøer knytter seg delvis til gjennomføringen av rammedirektivet for vann. I Finland har man den seneste tiden diskutert mye om utbygging av og økt utnyttelse av vannkraft. Det er også mulig, at man er nødt til å endre reguleringspraksisene bl.a. på grunn av klimaendringer. Hepola slo fast at man ved behov kan komme tilbake til dette temaet senere.

NEIDENVASSDRAGET

8. Flerbruksplan for Neidenvassdraget

Flerbruksplanen for Neidenvassdraget (Utvikling av forvaltning og bruk av Neidenvassdraget) ble ferdigstilt i 1993. Den inneholder den norsk- finske grensevassdragskommisjonens anbefalinger som tar sikte på å opprettholde den gode vannkvaliteten i Neidenelva og nedbørsfeltet til elva.

På møtet i Tana bru (2007) ga kommisjonen uttrykk for å støtte rullering av flerbruksplanen hvis prosjektet blir gjennomført som et kommunalt prosjekt. Startmøte for dette arbeidet mellom kommisjonens sekretariat, representanter fra Sør-Varanger og Enare kommuner har likevel ennå ikke funnet sted.

Enare kommune har avtalt med arkitekturavdelingen ved Universitetet i Oulu om å lage en så kalt 'Sevettijärviplan' for bygda Sevettijärvi som studentoppgave i løpet av høsten 2008. Det dreier seg om utvikling av arealbruk på idéplan med det formål å finne utviklingspotensialer.

Rådmann Reijo Timperi fra Enare orienterte om at de to mest sentrale utgangspunkter for den funksjonelle planen er opprettholdelsen av skoltesamekulturen og samordning av bruk og bærekraftig utnyttelse av eksisterende naturressurser slik at området vil være attraktivt også i fremtiden.

Utgangspunktene for planarbeidet er naturen i området, kulturen og menneskene. Den første feltarbeidsuken i prosjektet, der arkitektstudentene bl.a. skal intervjuer beboere i området, har akkurat startet. Man skal også under prosjektet prøve å finne nye informasjonstekniske muligheter til å søke medvirkning fra beboerne i området, der ikke alle har tilgang til dataterminal. Planen blir ferdigstilt på slutten av november 2008.

Representanten fra Sør-Varanger kommune, Trygve Sarajärvi, mente at det finnes behov for fornyelse av flerbruksplanen for Neidenvassdraget. Det ser imidlertid ikke ut til at det finnes like mange ressurser til arbeidet som det var for rullering av flerbruksplanen for Tanavassdraget. Derfor burde man tenke over, om man kunne sette fokus bare på noen bestemte ting. I tillegg skal man sørge for at man ikke gjør dobbeltarbeid i forbindelse med utarbeidelse av flerbruksplanen, samtidig som man lager forvaltningsplan for vassdraget.

Varaformann Bente Christiansen slo fast at planen for Sevettijärvi sikkert kan dras nytte av ved eventuell fornyelse av flerbruksplanen for Neidenelva. Derfor er det interessant å høre om resultatene fra arbeidet etter at det blir ferdig. Etter det kunne man sjekke ut finansieringsmuligheter for en slik rullering. Formann Matti Hepola anså tanken om at man skulle velge noen viktige temaer, som man fokuserte på i rullering av flerbruksplanen, som god. På norsk side er man villig til å starte fornyelsen av planen fra temaene fisk og fiskeri ved Neidenvassdraget.

TANAVASSDRAGET

9. Flerbruksplan for Tanavassdraget

Flerbruksplan for Tanavassdraget 2006-2015 (Interreg III Nord-prosjekt) utarbeidet som et fellesprosjekt av Utsjokk, Enare, Tana og Karasjok kommuner inneholder separate bakgrunnsrapporter fra begge land og felles anbefalinger til tiltak. Alle kommunene har godkjent flerbruksplanen.

Det finnes i alt 15 anbefalinger om ulike tiltak i flerbruksplanen med forskjellige underpunkter. En del av anbefalingene, som for eksempel utarbeidelsen av vannforvaltningsplanen og gjennomføring av overvåkingsprogrammet for Tanavassdraget, er allerede under arbeid, men en

del av anbefalinger til tiltak krever ytterligere forberedelse før man kan begynne å gjennomføre dem i praksis.

Næringsjef Heikki Niittyvuopio fra Utsjokk kommune foreslo, at kommunene så raskt som mulig holder et samarbeidsmøte for å avtale om det videre arbeidet for å implementere tiltaksanbefalingene. Ut fra Utsjokk kommunens synspunkt er sentrale temaer bl.a. å løse spørsmålet om avfallsvann på spredt bebygde områder samt saker knyttet til friluftsliv og reiseliv. Hvis ikke man kommer videre i samarbeidet mellom kommunene, bør man fremme implementering av tiltaksanbefalinger på kommunalt nivå. Da oppnår man imidlertid ikke fordelene ved felles prosjekter.

Ordføreren i Tana kommune, Frank Ingilæ, orienterte om at både Tana og Karasjok kommuner har vedtatt planen for cirka ett år siden. Flerbruksplanen er på denne måten nå en så kalt kommunedelplan. Den delen av planen, som gjelder for Norge, kommer til å bli oversatt til finsk og sendt til Enare og Utsjokk kommuner. I tillegg anser Tana kommune det som viktig å diskutere implementering av tiltakene med representanter fra kommuner på finsk side. Det er blitt utarbeidet et sammendragsplan om hvordan man kommer til å følge opp realiseringen av tiltaksanbefalingene (vedlegg 3).

Ingilæ slo også fast at også Tana kommune anser fremme av saker knyttet til behandling av avløpsvann og reiseliv som viktige. Den største utfordringen i implementering av tiltaksanbefalinger er at man i planen ikke har laget overslag over kostnadene av utførelsen av tiltakene.

Formann Matti Hepola konstaterte til slutt at man har gode forutsetninger for praktiske tiltak for å implementere anbefalingene, når flerbruksplanen nå er vedtatt i alle kommunene. Kommisjonen støtter implementeringen av anbefalingene for sin del og anser det som viktig at man også følger implementeringen opp. Ordføreren i Tana kommune har lovet å ta initiativ til innkalling av kommunenes møte.

10. Publikasjoner om Tanalaksen

RKTL (Finske Vilt- og fiskeforskningsinstitutt) og Lappland regionale miljøsenter har i juni 2007 inngått en samarbeidsavtale om å skrive populærpublikasjoner om Tanalaksen. Fylkesmannen i Finnmark har støttet prosjektet økonomisk. Prosjektet har som mål å øke kunnskap hos lokalbefolkning, myndigheter og andre aktører i området om laksebestandene i Tanaelva og dertil påvirkende faktorer. Serien består av fem publikasjoner som gis ut på finsk i serien Lapin ympäristökeskuksen raportteja (Rapporter fra Lappland regionale miljøsenter) både som trykk og nettversjoner. Den første utgivelsen blir ferdig i slutten av året 2008 og andre i 2009.

Kommisjonssekretær Liisa Viitala fra Lappland regionale miljøsenter orienterte om at den første utgivelsen er tredelt og handler om miljøforholdene for laksen i Tanavassdraget og laksefangster.

Varaformann Bente Christensen fortalte at i tillegg at publikasjonene om Tanalaksen skal bli oversatt til også norsk med finansiering fra Fylkesmannen i Finnmark.

Kommisjonen anser for sin del utgivelsen av publikasjonene som viktig og følger opp realiseringen av den.

11. Vanddirektivet, forslag til vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for Tana-, Neiden- og Pasvikområder

Overinspektør Pekka Räninä fra Lappland regionale miljøseniter orienterte om statusen av vannforvaltning i Tana, Neiden og Pasvik vannregion på finsk side. Det finnes lite belastning fra menneskelig virksomhet i området og vanntilstanden er klassifisert som utmerket uten om Enaresjøen, hvor tilstanden er kategorisert som god. Grunnen til dette er regulering av Enaresjøen. Det finnes ikke et eneste vassdrag klassifisert som sterkt påvirket. Grunnvannene i området er i god tilstand.

Målsettingen for vannforvaltningen er å opprettholde den gode tilstanden. Tiltakene for vannforvaltningen i området er i overensstemmelse med den nåværende praksisen delt opp i tiltak, tilleggstilltak og styringsmidler. I tiltaksprogrammet knyttet til vannforvaltningsplanen har man sett sektor for sektor på tiltakene som kreves for å opprettholde den gode vanntilstanden. Det er foreslått tilleggstilltak til behandling av avløpsvann fra tettsteder og spredt bebyggelse, istandsetting av vassdrag samt forebyggelse av fremmede arter og fiskesykdommer. Det er blitt foreslått styringsmidler for nesten alle sektorer.

I tillegg har man i tiltaksprogrammet gjort et kostnadsoverslag for tiltakene i årene 2010-2015. Kostnadsoverslaget justeres på bakgrunn av tilbakemelding fra høringsrunden. Også grunnlaget for utregning skal justeres. Høring om forslag til vannforvaltningsplaner og dertil knyttede tiltaksprogrammer begynner i Finland den 31.10.2008 og avsluttes den 30. 4. 2009.

Räninä fremhevet også at i utarbeidelse av vannforvaltningsplanene i Norge og Finland burde man identifisere slike felles tiltaksforslag, som kunne bli inkludert i begge lands vannforvaltningsplaner. Slik kunne man fremme realiseringen av tiltaksforslagene. Til slutt slo Räninä fast at det er ikke blitt avtalt noe om et offisielt samarbeidsorgan mellom Finland og Norge. Etter den finske oppfatningen kunne kommisjonen inneha denne rollen.

Kommisjonsmedlem Hannele Nyroos fortalte også at miljødepartementet i Finland kommer til å utarbeide et bakgrunnsmemo for statsråd om finansieringsbehovet for tiltaksforslagene. Man kan vurdere helhetskostnader for ulike sektorer etter at alle forslagene til vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer blir ferdige i slutten av oktober. I øyeblikket foregår det eksempelvis forhandlinger med jord- og landbruksdepartementet om man kan minske belastningen for jordbruket ved å øke miljøstøtten.

Prosjektleder for helhetlig vannforvaltning fra Direktoratet for naturforvaltning, Anders Iversen, orienterte om vannforvaltningen i Norge. Til å begynne med slo Iversen fast at det er en stor utfordring å få en helt nytt system for vannforvaltningsplan til å fungere i praksis, spesielt når vannforvaltning i Norge er delt mellom flere ulike myndigheter. Man fikk ny forskrift om vannforvaltning i Norge i 2006, men det er kun ett år siden at Norge og EU inngikk en offisiell avtale om implementering av rammedirektivet for vann i Norge.

Norge er delt i ni vannregioner. I første planperiode er 30 vannområder fra de forskjellige regioner valgt ut for å bli sett på nærmere. Overvåkingsprogrammer samt planprogram for vannforvaltning er blitt utarbeidet og sentrale spørsmål definert. På nåværende tidspunkt arbeides det med vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer. I Norge skal utkastet til vannforvaltningsplanen ut på høring fra den 31.12.2008 til den 30.6. 2009.

Overingeniør Jaqueline Randles fra Fylkesmannen i Finnmark presenterte planer for vannforvaltning i Finnmark. Hele fylket hører til vannregionen Finnmark. Vannområdene Tana, Neiden og Pasvikelva er blitt valgt ut i den første fasen av planlegging. Det er blitt utarbeidet

planprogram og definert sentrale spørsmål for Finnmark vannregion i år 2007. I tillegg har man utarbeidet overvåkingsprogrammer for Tana, Neidenelva og Pasvikelva vannområde.

I 2008 er det arbeidet med Vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet. Vannforvaltningsplanen skiller seg fra flerbruksplanen i at i tiltaksprogrammet, som inngår i den, finnes et overslag over tiltakskostnader og samfunnsmessig betydning. Utgangspunktet for vannforvaltningsplanen er å ta helhetlig hensyn til alt vann i vannforvaltning: overflatevann, grunnvann og kystnære havområder. Tiltaksforslagene baserer seg på en så dekkende analyse som mulig om vassdragspåvirkende faktorer (påvirkninger som f. eks fra mennesker, klimaendring). Forslag til vannforvaltningsplan blir ferdig på slutten av år 2008. Til slutt slo Randles fast at det er et mål å øke det praktiske samarbeidet med Finland.

Etter presentasjonene diskuterte kommisjonen om samarbeidet mellom Norge og Finland i utarbeidelsen av vannforvaltningsplaner. Jon Lasse Bratli fra det norske miljøverndepartementet fortalte at man i Norge ennå ikke har tatt offisielt standpunkt til kommisjonens rolle i samarbeidet om vannforvaltning i grenseområdene. Det skulle likevel være ønskelig at man fikk inngått en offisiell avtale mellom landene om samarbeidsorgan. Bratli slo også fast at samarbeidet mellom Lappland regionale miljøsentere og Fylkesmannen i Finnmark er viktig og kan fortsettes og gjøres også uten formell bekreftelse. På norsk side anser man også kommunenes deltakelse i planleggingen av vannforvaltning som meget viktig. Bente Christiansen føyer til at kommisjonen har lenge samarbeidet godt om saker angående grensevassdrag og derfor ville det vært naturlig og begrunnet at kommisjonen skulle fungere som samarbeidsorgan.

Den finske parten slo fast at kommisjonen ga en anbefaling om saken allerede i år 2003. Implementering av rammedirektivet for vann har ikke i seg selv brakt særlig mye nytt til det internasjonale samarbeidet i grenseområdet. Kommisjonen har vært med å utarbeide flerbruksplaner for grensevassdrag der man sammen har blitt enige om målsettinger og tiltak. Også kommunene deltar i kommisjonens arbeid.

Formann Matti Hepola slo sammendragsvis fast at det ville være godt begrunnet å utnevne kommisjonen som eksisterende og velfungerende samarbeidsorgan til å fungere som koordinerende organ for vannplanlegging.

12. Finlands vannprogram

Fagspesialist Kari Kinnunen orienterte om formålet og forberedelse av det nasjonale vannprogrammet for Finland. Programmet har som målsetting å 1) sikre den internasjonalt konkurransedyktige vannkompetansen i Finland, 2) øke samarbeidet mellom offentlig og privat sektor, 3) føre forskning og praksis nærmere hverandre, 4) fremme informasjonsstrømmen, vekselvirkningen og synligheten av informasjonen samt 5) øke vannsektorens rolle i det internasjonale samarbeidet Finland deltar i. De sentrale delområdene i programmet er forskning og utvikling, utdanning og kunnskap, samt kommunikasjon.

Målsettingen for den nærmeste tiden er bl.a. å forberede et forslag for Finlands Akademi til forskningsprogram og forskerskole for vannbransjen. Målet er også å fremme grunnleggingen av et samarbeidsorgan av type partnership i Finland. Sentrale målsettinger for 'Finnish partnership on water' kunne bl.a. være å skape fungerende samarbeidsnettverk mellom offentlig sektor, næringslivsbedrifter og institusjoner i vannbransjen, integrering av den spredte finske vannsektoren til et større virksomhetsfelleskap, styrking av den finske kunnskapen om og konkurranseevnen på vannsektoren på de internasjonale markeder samt styrke samarbeidet mellom myndigheter, bedrifter og institusjoner.

Kinnunen fortalte også at man fortiden er i gang med å starte analyse av grensevassdrags samarbeid som SYKE deltar i med en betydelig satsing. Til slutt slo Kinnunen fast at resultatene fra den finsk-norske grensevassdragskommisjon, så som flerbruksplaner og det felles overvåkingsprogrammet for Pasvikområde, er et godt eksempel om hvordan man burde samarbeide om grensevassdragene. Virksomheten er basert på regionale behov og grensevassdragene og de faktorer som påvirker disse studeres helhetlig.

13. Fiske og fiskeri

13.1. Tiltak for å hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*

Kommisjonens anbefaling (Tana bru 2007): Kommisjonen anbefalte å intensivere samarbeidet mellom ansvarlige myndigheter om praktiske tiltak for å hindre spredning av parasitten. Myndighetene bør sørge for at også de nødvendige praktiske tiltakene blir gjennomført. Utgangspunktet for arbeidet må være kartlegging av den nåværende situasjonen til tiltakene for bekjempelse av parasitten.

Fiskeriinspektør Kare Koivisto fra Lappland TE-senter presenterte utredningen som fiskerienheten ved TE -senteret har utarbeidet av tiltakene på finsk side for å hindre spredning av parasitten *Gyrodactylus salaris* i nedbørsfeltet til Tana- og Neidenvassdragene. I Finland er desinfisering organisert med hjemmel i forskrift nr 1376/2004 fra Jord- skogsbruksdepartementet. Koivisto fremhevet at i Finland må fiskeredskapene desinfiseres hvis ikke de er helt tørre. Det har vært lett å holde oppsyn med oppfølging av forskriften og forseelser er ikke blitt oppdaget. I de siste årene har man på finsk side økt informasjons formidling særskilt for å hindre spredning av lakseparasitten. I denne henseende har man samarbeidet spesielt mye med sportsfiskere og journalister i sportfiskebransjen. I tillegg har man satset på skolering av fiskekortselgere.

Koivisto slo også fast at i Finland setter Evira (Mattilsynet), jord- og skogbruksdepartement og TE-senter i fellesskap i gang utarbeidelse av en beredskapsplan for å hindre spredning av lakseparasitten.

Vassdragsforvalter Harald Muladal fra Fylkesmannen i Finnmark orienterte for sin del om at i Norge må man desinfisere fiskeredskapene uansett om de er tørre eller ikke, før fiske i Finnmarksområdet. Muladal slo også fast at den største trusselen for spredning av lakseparasitten til Tanavassdraget kanskje ikke er fiskeutstyr. En større trussel er transport via vann (kanoer, bobiler) og mulig flytting av fisk. Muladal anså at manglende desinfeksjonsmuligheter på grensestasjoner som et stort problem. Norge ønsker å ta også denne saken videre til ansvarlige myndigheter som er Mattilsynet. I tillegg er det finske tiltaket om å satse på skolering av fiskekortselgere i Gyrosaken et godt tiltak. Man ønsker å innføre samme praksis til Norge også.

I kommisjonens diskusjon ble det fremmet forslag, som fikk medhold fra begge parter, om at praksisen i bekjemping av lakseparasitten burde være lik i Finland og Norge. Kommisjonen fremhevet også at de ansvarlige myndighetene i begge land skal sørge for at alle mulige tiltak utføres for å hindre spredning av lakseparasitten. For å fremme saken bestemte kommisjonen å invitere de ansvarlige myndighetene til dets neste møte.

13.2. Vern, opprettholdelse og restaurering av habitater viktige for laks

Konsultativ tjenestemann Hannele Nyroos fra det finske miljødepartementet orienterte om vedtaket (årsmøtet i 2008) fra Den nordatlantiske organisasjonen for bevaring av laks (NASCO) om at instansene med i NASCO skulle forplikte seg til å utarbeide spesialplan for vern, opprettholdelse og restaurering av habitater viktige for laks. Spesialplanene må utarbeides innen utgangen av desember 2008.

Fiskerimyndighetene og jord- og skogsbruksdepartementet er ansvarlige for utarbeidelse av planen, men den skal lages i samarbeid med miljømyndigheten. Planen skal være ferdig innen utgangen av år 2008. Norge kommer til å utarbeide en tilsvarende plan for sin del.

I den korte diskusjonen i kommisjonen ble det stilt spørsmål om, om de utarbeidede verneplanene også skal gjelde for laksen som art?

13.3. Forskning og oppfølging av atlantisk laks i Tanavassdraget

Bente Christiansen fra Fylkesmannen i Finnmark orienterte om at en rapport om Tanalaksen (Atlantic salmon monitoring and research in the Tana river system) som resultat av arbeidet i den norsk-finske arbeidsgruppen for overvåking og forskning i Tana er blitt ferdig i februar. En viktig målsetting for overvåkingen er å produsere tilstrekkelig informasjon for å brukes som bakgrunn for beslutningsprosesser om vern av laks. Det skal i oktober arrangeres et seminar for interessegrupper for fremleggelse av overvåkingsresultater og diskusjon om nødvendige tiltak for å bevare Tanalaksen. Rapporten kan hentes fra nettet i adressen: www.dirnat.no

13.4. Treårig sik/ lagesildprosjekt i Pasvikvassdraget

Varaformann Bente Christiansen orienterte om at man i Norge (universitetet i Tromsø) har satt i gang et treårig prosjekt som skal forske på lagesildbestanden som har innvandret til Pasvikvassdraget. Prosjektet har som mål bl.a. å utforske hvilke langsiktige økologiske effekter lagesild har hatt i på Pasvikvassdraget. I tillegg skal man utrede forvaltningstiltak og økologiske tiltak som ved behov kan benyttes til regulering av bestanden.

13.5. Fiskeregler for tilreisende fiskere i Tanavassdraget

Vassdragsforvalter Harald Muladal orienterte fra de årlige forhandlinger mellom Fylkesmannen i Finnmark og Lappland TE-senter om fiskeregler for Tanavassdraget. Prisen for fiskekort for tilreisende fiskere ble satt opp i 2008. Organisering av fiske ved det populære Boratbocka-området endredes slik at båtfiske og strandfiske skjer til ulike tider. Båtfiske er tillatt for tilreisende fiskere i området bare om natten kl. 19.00-7.00.

I diskusjonen ble det slått fast at på norsk side ønsker man å ta opp lakseforhandlingene som stoppet opp 2001 og diskutere fiskereglene og mulige endringer mer omfattende. På finsk side har man opplevd de gjeldende reglene for det meste som gode.

13.6. Reguleringer av sjølaksefisket i Norge

Harald Muladal orienterte om regulering av laksefisket i sjøen og slo fast at regulering utført på sjøen påvirker også tilstanden til laksebestandene i Tanaelva. Fangstmengdene tatt opp av sjøen er klart redusert siden 1960-tallet. Dette har likevel ikke medført at fangsten fra elvene har økt. I

den seneste tiden har man arbeidet med konsesjoner for sjøfisket. Stortinget kommer til å ta stilling til konsesjonsordningen høsten 2009, hvis proposisjonen om den går frem.

Matti Hepola slo sammendragvis fast at det spesielt fra norsk side har kommet forslag om revidering av forskrifter om regulering av fiske av og til, men også fra finsk side. Spørsmål om regulering av fiske faller likevel ikke innunder kommisjonens virksomhetsområde.

13.7. Arbeid med den marinverneplan i Norge

I Norge arbeides det med marineverneplaner, Tanafjorden er blitt foreslått som en del av denne verneplanen.

13.8. Slakteanlegg i Karasjok

Etter tilsyn fra Fylkesmannen er uregelmessigheter i avløpssystemet fra slakteriet som går inn på kommunalt avløpsnett kommet frem. Slakteriet er forpliktet til å rette opp på uregelmessighetene.

13.9. Pukkellaks i vassdrag i Finnmark

Harald Muladal orienterte om at mengden av pikkellaks øker på Kolahalvøya. Pukkellaks er en fremmed art som kan etablere seg i elvene i Finnmark. Man er bekymret og frykter også at pikkellaksen medfører fiskesykdommer som kan være farlige for atlantisk laks.

Pukkellaksen finnes allerede i mange av elvene i Finnmark. Det er funnet yngel av pikkellaks i Vestre Jakobselv. Den norske parten mener at en bør hindre pikkellaksbestanden i å etablere seg i Finnmark.

I kommisjonens diskusjon slo man fast at fremmede arter virker negativt i økosystemene i grensevassdragene. Kommisjonen har tidligere diskutert fremmede arter fraktet med ballastvann. Kommisjonen har gitt anbefaling om dette år 2006 (Saariselkä).

Situasjonsrapport om ballastvann i Norge: utviklings- og miljøministeren i Norge har bedt sjøfartsdirektoratet om å komme med en forskrift om ballastvann. Utskiftning av ballastvann på angitte områder og krav om rensning av ballastvann.

14. Aktuelt

14.1. Lokalforvaltning av laksen i Tana

Jon Lasse Bratli fra Norges miljøverndepartement og ordfører Frank Ingilæ fra Tana kommune orienterte om utvalget som arbeider med lokal forvaltning av tana laksen på norsk side. Utvikling av lokalforvaltning skjer med grunnlag i Finnmarksloven, som forutsetter at lokale interessegrupper skal være representert i lokalforvaltningen. Utviklingsarbeidet går nå videre i et utvalgt utnevnt av det norske miljøverndepartementet. Bl.a. innehavere av fiskerettigheter, lokal stangfiskeforening og fiske- og jaktforeninger er representert i utvalget. Også ordførerne for kommunestyrene er med i utvalget. Arbeidet for utvikling av lokalforvaltning skal være åpent og inkluderende. Bratli orienterte også om at implementering av Finnmarksloven har vært diskutert i forhandlingene mellom miljøverndepartementet i Norge og det finske jord- og skogbruksdepartementet. Arbeidet skal være ferdig i løpet av høsten 2009.

14.2. Avfallshåndtering i Tana kommune

Ordfører Frank Ingilæ fra Tana kommune orienterte om at avfall fra hele Øst-Finnmark og også Utsjokk kommune kommer til avfallsdeponiet i Tana kommune. Anlegget for avfallshåndtering er interkommunalt og moderne. I 2009 trer nye forskrifter i kraft. Da kommer deponering på nåværende måte ikke til å være tillatt lengre. Man har likevel søkt om dispensasjon for at anlegget for avfallshåndtering kunne fortsette til slutten av 2009. Samtidig planlegges det et forbrenningsanlegg for avfall slik at man også kunne produsere energi til området, anlegget skal etter planen ligge i Sør-Varanger kommune.

14.3. Drikkevannssituasjonen i Skipagurra

Frank Ingilæ orienterte om undersøkelsen av kvaliteten til husholdningsvann i Skiippagurra. Man har et eget vannverk i Skiippagurra-område, men i den seneste tid har det oppstått misstanke om at det skulle være gravet ned noe i nærheten av vannuttaket og som ville forårsake ulempe. Det er blitt lagt frem som en løsningsmulighet at Skiippagurra bygd skulle kobles på det samme kommunale vannettet som sentrum. Da ville man være nødt til å dra en vannledning under Tanaelva.

15. Eventuelt

15.1. Flomdirektiv

Regionsjefen for Nord-Norge ved Norges energi- og vassdragsdirektorat Åge Josefsen orienterte om at på bakgrunnen for EUs flomdirektiv ligger de store flommene i Europa i de siste årene, som har forårsaket også tap av menneskeliv i tillegg til store materielle skader. Målet for direktivet er redusering av flomskader ved hjelp av analyse av flomrisiko og flomberedskap. Flomdirektivet gjelder for alle flommer uansett grunnen til at de oppstår. Det eneste unntaket er avløpsflom.

Hovedtiltakene forutsatt av flomdirektivet er: flomrisikoanalyse innen utgangen av år 2011, flomsone- og flomkart innen utgangen av 2013 og flomforvaltningsplaner for enkelte vassdrag innen år 2015.

Josefsen slo videre fast at flomdirektivet har klare knytoppunkter med rammedirektivet for vann og dette skal tas hensyn til i implementering av flomdirektivet. For eksempel skal man i fornyelsen av kommunale avløpsnettverk ta hensyn til påvirkninger fra klimaendring. I Norge hører forvaltning av saker knyttet til flom og vannforvaltning til ulike departement og ulike regionale myndigheter og dette øker behovet for samarbeid.

Hannele Nyroos fortalte at implementering av flomdirektivet hører til jord- og skogsbruksdepartementet i Finland, men at standpunktet til miljødepartementet også i Finland er at planlegging av vannforvaltning skal tas hensyn til i implementeringen. Det finnes ikke noen klar veiledning om, hvordan grensevassdragene skal tas hensyn til i implementeringen av flomdirektivet. Det finnes likevel mye felles viten om grensevassdragene, bl.a. flerbruksplaner.

Det er viktig å ta hensyn til implementering av flomdirektivet også i grensevassdragene og knyttene til rammedirektivet for vann skal bemerkes. Implementering av direktivet om havstrategier (EU marine strategy directive) kommer også til å tangere arbeidet for grensevassdragskommisjonen i fremtiden. Det skal lages regionale planer for alle havområder innen år 2015.

15.2. Forslag om å lage en kort statusliste over planlagte, pågående og gjennomførte overvåknings- og forskningsprosjekter i kommisjonens virksomhetsområde

Bente Christiansen foreslo at kommisjonen skulle lage en kort oversikt prosjekter og planer som gjelder kommisjonens virksomhetsområde. Listen kunne brukes som et hjelpemiddel bl.a. i planleggingen av kommisjonens arbeid.

Formann Hepola slo fast at man kunne lage en slik oversikt, men man skulle i det også ta hensyn til, hvordan listen oppdateres.

15.3. Bygging i Tanadalen

Frank Ingilæ fortalte om at man i Tana kommune setter i gang rullering av arealplanen, som omfatter både fast bebyggelse og bygging av fritidsboliger. I kommunen er man bekymret for den økende byggevirksomheten langs elv strendene og man ønsker å vise måtehold i forhold til den. Det som har skapt diskusjon og bekymring er den ulike praksisen på finsk side i forhold til bygging i strandnære områder og den relativt sterke retten hos privatpersoner til å bygge på stranden på sin egen grunn. Ingilæ fortalte at han skal ta opp saken i sin egen kommune og at han også skal diskutere dette med Utsjokk kommune.

Utsjokk kommunes representant fortalte at det i nærmeste fremtid ikke finnes behov for nye arealplaner, det omfattende generelle planarbeidet er blitt ferdig og tre delplaner er blitt vedtatt i kommunestyret.

Formann Hepola orienterte om at i følge den finske lovgivningen skal bygging i strandsonen løses med bakgrunn i arealplanen. Grunneieren har rett til å kreve en viss byggerett på bakgrunn av eierretten sin. Hvis man har bygget på vedkommende område med dispensasjon innen utarbeidelse av arealplanen og brukt opp hele byggeretten, kan grunneieren ikke få mer byggerett.

Bruprojekt i Tana kommune

Frank Ingilæ fortalte at det finnes planer om å bygge en ny bru i Tana Bru. Denne ville ligge cirka 50 m sør for den eksisterende brua. Myke trafikanter er ikke blitt tatt hensyn til i den nåværende brua og det finnes også begrensninger i forhold til bredde og høyde for kjøretøyene på den nåværende brua.

Etter planer fra Statens veivesen i Norge er den nye brua en "skråstagbru". Kostnadsoverslaget for den er 120 millioner NOK. Norges vassdrags- og energidirektorat stiller seg positivt til bygging av brua. Den gamle brua skal rives ned etter at den nye brua er tatt i bruk. Tidsplanen for bygging er

ennå uklar. Til slutt slo Ingilæ fast at forhåpentlig skal det kommende statsbudsjettet bringe mer klarhet i denne saken.

15.4. Samisk kultursenter

Man har lenge forberedt et senter for kultur og vitenskap om elvesamisk kultur og laksefiske i Tana kommune. Senterets oppgave vil være bl.a. generell kunnskapsformidling både for lokale beboere og tilreisende turister. Ingilæ slo fast at med dette prosjektet ville Tana kommune ønske å styrke samarbeidet med Utsjokk kommune og den lakseforskning som utføres der.

Hepola fortalte at bygging av huset for samisk kultur og sametinget i Enare, som er blitt arbeidet med lenge, har nå fått finansiering. Bygging vil ta fra to til tre år.

15.5. Fornyng av russisk miljøforvaltning

Direktør Aleksey A. Smirnov presenterte arbeidet utført i Murmansk av naturressurs- og miljøkomiteen, som han leder og fortalte om den pågående forvaltningsreformen i Russland, som fører til at også regionalt nivå får nye oppgaver. Store prosjekter knyttet til utnytting av naturressurser er på gang eller under planlegging i Murmansk-området og disse krever analyse av miljøpåvirkningene og minimering av skadelige virkninger. Direktør Smirnov uttrykte sin taknemmelighet for muligheten for å delta på kommisjonsmøtet og opplevde deltakelsen som en meget nyttig anledning til å bli kjent med grensevassdragssamarbeid.

16. Anbefalinger fra møtet

Kommisjonen ga fire anbefalinger (vedlegg 2):

- Gjennomføring av EUs rammedirektivet for vann i felles norske og finske grensekryssende vannområder
- Hindre spredning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*
- Gjennomføring og videreutvikling av det felles miljøovervåkingsprogramet for Finland, Norge og Russland og informasjon om miljøtilstanden i området
- Hindre etablering av pukellaks i Finnmark

17. Kommisjonens neste møte

Tidspunktet for kommisjonens neste møte ble preliminært satt til begynnelsen av september og den norske parten inviterte kommisjonen til Sør-Varanger kommune.

18. Avslutning av møtet

Formann/møteleder Matti Hepola takket alle møtedeltakere for godt arbeid for et vellykket møte og avsluttet møtet.

Signering,


Matti Hepola
Formann


Bernt Christianesen
Varaformann